

[Gregersen.]

cember 1935 findes en Kronik af Gaard-ejer Laursen, som jeg antager at den højtærede Undervisningsminister, der selv har undervist sine Børn og ved, hvad Skolefrihed og aandelig Frihed er, har læst med den samme Interesse som jeg. I denne Kronik udtales det, at det er Friheden og Tilliden, der indefra har omskabt Skolen. Den Forandring til det bedre, der er sket i Skolen til nu, understreges meget stærkt. Forfatteren har aabenbart ikke den Opfattelse som det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, at det er en Skandale, som der undervises i den danske Folkeskole, han spørger tværtimod, om man nu ikke med Fordel vil kunne ophæve Skoletvangen med tilhørende Mulktsystem for Forsømmelser, saa Folkeskolen bliver et Tilbud til Forældrene og ikke en Statsforandring. De velstillede Forældre er jo, fordi vi ikke har Skolepligt, men kun Undervisningspligt, ikke underkastet Dag- og Timereglerne, de kan lade deres Børn hjemmeundervise uden Forsømmelsesprotokol og Mulkt, hvad den højtærede Undervisningsminister altsaa ogsaa er vidende om, og hvorfor skal der gælde forskellige Lovbestemmelser for fattige og rige Medborgere i et demokratisk styret Land? Den mindrebemidlede Del af Befolkningen, som er nødt til at bruge Folkeskolen, holder sikkert lige saa meget af deres Børn, og Børnenes Fremtid ligger dem lige saa stærkt paa Sinde som de mere velstillede. Saa anvender Hr. Laursen det samme Argument som jeg for 2 Aar siden, et Argument, der mærkelig nok lyder tvivlsomt i mange ærede Medlemmers Øren, det Argument, at Børnene er jo dog Forældrenes og ikke Statens. Jeg vil gerne bede med Formandens Tilladelse ganske kort citere hans Slutningsbemærkning . . .

Formanden: Det er forhaabentlig et ganske kort Citat.

Gregersen: Det er en ganske kort Bemærkning:

„Nu da vi staar over for en større Reform af vort Skolevæsens Rammer med Indførelse af det 8de Skoleaar og dermed følgende ændret Undervisning i sidste Skoleaar, kunde vi passende aabne Døren for større Frihed i Folkeskolen. Det kan let gennemføres, da alle vore Rigsdagsmænd paa 3 nær er begejstrede Tilhængere af den størst mulige Frihed paa alle Omraader, det siger sig selv, og det kan derfor ikke være noget, andre har læjet dem paa.“

Det er de samme Synspunkter, som Retsforbundet ved tidligere Lejligheder har gjort gældende. I Stedet for nye og skærpede Tvangsbestemmelser over for Befolkningen burde man nu overveje, om Tiden ikke endelig var inde til at gaa den modsatte Vej. Desværre maa jeg indrømme, at jeg ikke tror paa, at 146 ærede Medlemmer af dette Ting er Tilhængere, endsigse begejstrede Tilhængere af den størst mulige personlige Frihed paa det aandelige Omraade, men de burde dog have saa meget i Behold, at de nu ikke skrider til at udvide den Skoletvang, der i Forvejen er omfattende nok.

Elbæk-Jessen: Idet jeg fuldt ud slutter mig til de Udtalelser, mit Partis Ordfører, det ærede Medlem Hr. Hartel, har fremsat om Skoleforslaget i sin Helhed, ønsker jeg kun at gøre et Par Bemærkninger om den vestjyske Skoleordnings Stilling under den ændrede Skolelov. Den vestjyske Skoleordning bestaar i, at de skolepligtige Børn fra 12 Aars Alderen er fritaget for Sommer-skolegang, men saa til Gengæld i Vintermaanederne gaar hver Dag til Skole. Denne Ordning omfatter Ringkøbing Amt og hele Ribe Amt med Undtagelse af lidt af den østlige Del. Det er en Ret, vore Forfædre tilkæmpede sig, efter at Skoleloven af 1814 var indført, der paabød Helaarsskolegang, idet Forældrene da stærkt hævdede, at Børnene ikke kunde undværes til at passe Kreaturerne, der efter Udstykningen skulde holdes paa hver Mands egen Mark. Men man saa dog gerne Børnene vel undervist, kun skulde det ske i de 6½ Vintermaanedere.

Jeg staar her med et af de til Kanceliet indsendte Andragender om Fritagelse for Sommerskolegang — det er Originalen og altsaa af kulturhistorisk Interesse —, og det giver et Indblik i den Tids Skoleforhold. Der er ikke Tid til at citere Andragendet, men det kunde meget vel benyttes den Dag i Dag i Form og Indhold. Jeg har ogsaa medtaget et Par haandskrevne Regnebøger fra min Skole, fra Stenderup i Føvling Sogn i Ribe Amt, fra 1808, ogsaa Skriftprøver. Det viser lidt om, hvordan Skolen der arbejdede. Ikke alle har vel naaet det samme Resultat, det var jo, før Undervisningspligten blev indført, og først efter at den var indført, kom den gode Undervisning alle til gode. Den vestjyske Skoleordning har været underkastet Udviklingens Lov. Der er sket Fremskridt, og der vil ogsaa i Fremtiden ske en Udvikling i Forhold til Tidens Krav. Der blev dengang særlig lagt Vægt paa Læsning,